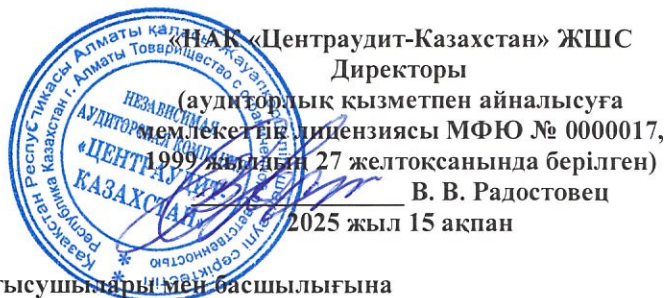


**«Марш (Сақтандыру брокерлері)»
Жауапкершілігі шектеулі серіктестік**

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған
жылдық қаржылық есептілік
және
Тәуелсіз аудитор есебі

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ.....	1
ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП.....	1
ҚАРЖАЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП.....	2
МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП.....	3
АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП.....	4
1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ.....	6
2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІКТЕРДІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ.....	6
3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ	7
4. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР	14
5. КЕЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ АКТИВТЕРІ.....	14
6. ВАЛЮТАЛЫҚ ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА (ЗАЛАЛ).....	15
7. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ БАЛАМАЛАРЫ	16
8. ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК	16
9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР	16
10. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНДАҒЫ АКТИВ ЖӘНЕ ЖАЛДАУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ	17
11. КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК	17
12. БАСҚА МІНДЕТТЕМЕЛЕР.....	17
13. КАПИТАЛ.....	18
14. ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	18
15. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР	18
16. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРЫЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ.....	19
17. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ.....	19
18. ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ.....	20



«Марш (Сактандыру брокерлері)» ЖШС қатысушылары мен басшылығына

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ

Пікір

Біз «Марш (Сактандыру брокерлері)» ЖШС (бұдан әрі – «Компания»), қаржылық есептілігіне аудитін жүргіздік, оның құрамына 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есеп, меншікті капиталындағы өзгерістер туралы есеп, аталған күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есептік саясаты негізгі қағидаларының қысқаша мазмұны және басқа да түсініктемелік ескертпелер кіреді.

Біздің пікіріміз бойынша, қаржылық есептілік 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық жағдайының бүкіл маңызды жақтарын, аталған күнге аяқталған жыл ішіндегі қызметінің нәтижелері мен қаржы қозғалысының Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі «ХҚЕС») сәйкестігін шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру негіздемесі

Біз Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі – ХАС) сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз қаржылық есептің «Аудитордың қаржылық есеп беру аудиті бойынша міндеттері» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Халықаралық Кәсіби бухгалтерлер этикасы кодексінің (халықаралық тәуелсіз стандарттарды қосқанда) (бұдан әрі - БХЭСК этика Кодексі) талаптарына, қоғамдық мүдде субъектілерінің қаржылық есептілік аудитіне қолданылатын және Қазақстан Республикасындағы қоғамдық мүдде субъектілерінің қаржылық есептілік аудитіне қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз. Біз сондай-ақ осы талаптарға және БХЭСК Этика Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттемелерімізді орындадық. Мы также выполнили другие наши этические обязательства в соответствии с этими требованиями и Кодексом этики СМСЭБ. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және орынды деп санаймыз.

Компания басшылығының және корпоративтік басқару өкілеттігіне ие тұлғалардың қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Компания басшылығы осы қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленуіне және шынайы ұсынылуына, сонымен қатар Компания басшылығы алаяқтық немесе қате жіберу нәтижесінде маңызды бұрмалауды қамтымайтын қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті деп санайтын ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз ету үшін жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру мүмкіндігін бағалауға, Компанияның үздіксіздігіне қатысты мәселелерді ашып көрсетуге және Компанияны таратуға ниеті болмаса, қызметі немесе оның қызметін жою немесе тоқтатудан басқа балама болмаған кезде қаржылық есептіліктің үздіксіздігі негізін пайдалануға жауапты.

Басқару өкілеттігіне ие тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін жасауды қадағалауға жауапты.

Аудитордың қаржылық есеп беру аудиті бойынша міндеттері

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілікте алаяқтық немесе қателік салдарынан елеулі бұрмаланулардың жоқтығына негізделген сенімділік және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есеп беру болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит әрқашан маңызды бұрмалаулар бар кезде анықтайтынына кепілдік бермейді. Бұрмалаулар алаяқтықтан немесе қателіктен туындауы мүмкін және егер олар жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептілік негізінде қабылданған пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етеді деп күтілсе, маңызды болып саналады.

ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит бөлігінде, біз кәсіби пікірлер жасаймыз және аудит барысында кәсіби скептицизмді ұстанамыз. Сондай-ақ, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:



- алаяқтық немесе қателер салдарынан қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтау және бағалау; сол тәуекелдерге жауап беретін аудиторлық процедураларды әзірлеу және орындау және біздің пікірімізге негіз болу үшін жеткілікті және орынды аудиторлық дәлелдерді алу. Алаяқтық нәтижесінде туындайтын елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктен туындайтын елеулі бұрмалауды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық сөз байласуды, жалғандықты, қасақана әрекетсіздікті, бұрмалауды немесе ішкі бақылауды болдырмауды қамтуы мүмкін;
- Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында аудитке қатысты ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік алу;
- Басшылық дайындаған қолданылған есеп саясатының сәйкестігін және бухгалтерлік бағалаулар мен байланысты ашып көрсетулердің негізділігін бағалау;
- Басшылықтың бухгалтерлік есеп үздіксіздігі негізін пайдалануының орындылығы туралы және алынған аудиторлық дәлелдерге сүйене отырып, Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән тудыруы мүмкін оқиғаларға немесе шарттарға қатысты елеулі белгісіздік бар-жоғы туралы қорытынды жасалынады. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біз аудиторлық есепте қаржылық есептіліктегі тиісті ашып көрсетулерге назар аударуымыз керек немесе ашып көрсетулер жеткіліксіз болса, өз пікірімізді өзгертуіміз керек. Біздің қорытындыларымыз аудиторлық есеп беру күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыра алмайтындығына әкелуі мүмкін;
- қаржылық есеп берудің жалпы ұсынылуын, олардың құрылымы мен мазмұнын, соның ішінде ашып көрсетуді, сондай-ақ қаржылық есеп берудің негізгі операциялары мен оқиғаларын олардың әділ ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп көрсетуін бағалаймыз.

Аудит барысында, басқару өкілеттігіне ие тұлғалармен байланысамыз, оларға аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ аудиттің маңызды нәтижелерін, соның ішінде біз анықтаған ішкі бақылаудағы елеулі кемшіліктерді хабарлаймыз.

Аудитор
(біліктілік куәлігі № МФ-0000801, 20 мамыр 2019 ж.)

Қазақстан республикасы,
050059, Алматы қ., «Нұрлы Тау» п. орталығы,
Әл-Фараби д-лы, 19, павильон 1 «Б»,
3 қабат, 301, 302 кеңсе.



С. С. Рубанов



ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

	Ескертпелер*	2024 ж.	2023 ж.
Брокерлік қызметтен түскен комиссиялық кіріс	3	1,669,410	977,126
Депозит бойынша пайыздық кіріс	7	8,825	2,848
Басқа кірістер		7,027	1,248
Жалпы кіріс		1,685,262	981,222
Жалпы және әкімшілік шығындар, оның ішінде:	4	(968,413)	(666,258)
Жалақы және іссапар шығындары	4	(498,031)	(450,830)
Бас компанияның басқару қызметтері үшін комиссиялар	4	(37,915)	(31,983)
Кәсіби қызметтер	4	(27,642)	(20,606)
Тозу және амортизация	4	(35,294)	(26,917)
Табыс салығынан басқа салықтар	4	(3,285)	(1,790)
Күтілетін несиелік шығындарға резервті есептеу	8	(3,241)	(186)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығындар	10	(17,988)	(3,949)
Валюталық операциялар бойынша таза пайда (залал)	6	8,144	(15,765)
Жалпы шығындар		(981,498)	(686,158)
Салық салуға дейінгі пайда		703,764	295,064
Табыс салығы бойынша шығын	5	(144,524)	(66,611)
Таза кіріс		559,240	228,453
Өзге жиынтық пайдасы		-	-
Жалпы жиынтық табыс		559,240	228,453

*6-23 беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Компания басшылығы атынан:

А.Л. Комарковский
Бас басқарушы



А.М. Заманбекова
Бас есепші

(Signature)



ҚАРЖАЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

	Ескертпелер*	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Активтер			
Ағымдағы активтер			
Ақша қаражаттары және баламалары	7	549,167	379,579
Дебиторлық берешек	8	528,932	568,420
Болашақ кезең шығындары		8,008	6,908
Салықтар бойынша алдын ала төлемдер		761	1,939
Баска активтер		10,715	5,478
Жалпы ағымдағы активтер		1,097,583	962,324
Ұзақ мерзімді активтер			
Кейінге қалдырылған салық активтері	5	20,517	12,913
Негізгі құралдар	9	42,236	51,917
Материалдық емес активтер	9	736	1,000
Пайдалану құқығы нысандағы актив	10	89,418	15,547
Жалпы ұзақ мерзімді активтер		152,907	81,377
Барлық активтер		1,250,490	1,043,701
Міндеттемелер және капитал			
Ағымдағы міндеттемелер			
Кредиторлық берешек	11	75,845	65,336
Ағымдағы жалдау міндеттемелері	10	20,532	20,397
Корпоративтік табыс салығы		39,709	69,315
Дивидендтер бойынша берешек	13	-	266,342
Баска міндеттемелер	12	101,270	73,757
Жалпы ағымдағы міндеттемелер		237,356	495,147
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді жалдау міндеттемелері	10	76,340	-
Жалпы ұзақ мерзімді міндеттемелер		76,340	-
Барлық міндеттемелер		313,696	495,147
Қатысушылардың капиталы			
Жарғылық капитал	13	320,100	320,100
Бөлінбеген пайда		616,694	228,454
Қатысушылардың жалпы капиталы		936,794	548,554
Қатысушылардың барлық міндеттемелері мен капиталы		1,250,490	1,043,701

*6-23 беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Компания басшылығы атынан

А.Л. Комарковский
Бас басқарушы



А.М. Заманбекова
Бас есепші



МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

	Ескертпелер*	Жарғылық капитал	Бөлінбеген пайда	Барлығы
1 қаңтар 2024 ж.		320,100	228,454	548,554
Жылдық пайда және жиынтық кіріс		-	559,240	559,240
Дивидендтер	13	-	(171,000)	(171,000)
31 желтоқсан 2024 ж.		320,100	616,694	936,794
1 қаңтар 2023 ж.		320,100	266,343	586,443
Жылдық пайда және жиынтық кіріс		-	228,453	228,453
Дивидендтер	13	-	(266,342)	(266,342)
31 желтоқсан 2023 ж.		320,100	228,454	548,554

*6-23 беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Компания басшылығы атынан:

А.Л. Комарковский
Бас басқарушы



А.М. Заманбекова
Бас есепші



АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

	Ескертпелер*	2024 ж.	2023 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Салық алдындағы шығын		703,764	295,064
Түзетулер:			
Тозу және амортизация	4	35,294	26,917
Жалдау бойынша пайыздық шығындар	10	17,988	3,949
Депозит бойынша пайыздық кірістер	7	(8,825)	(2,848)
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша шығындар	8	3,241	186
Басқа кірістер		(7,027)	-
Іске асырылмаған бағамдық айырмашылықтар		(25,757)	18,265
Операциялық қызметтен операциялық активтер мен міндеттемелердің өзгеруіне дейінгі ақша ағындары		718,678	341,533
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер:			
Операциялық активтердің (ұлғаюы) азаюы:			
Дебиторлық берешек		58,713	(126,414)
Болашақ кезең шығындары		(1,100)	(1,220)
Салықтар бойынша алдын ала төлемдер		(64,833)	2,299
Басқа активтер		(5,237)	(4,694)
Операциялық міндеттемелердің (ұлғаюы) азаюы:			
Кредиторлық берешек		(1,422)	(127,240)
Басқа міндеттемелер		27,513	33,600
Операциялық қызметтен пайыздар мен табыс салығын алуға (төлеуге) дейінгі ақшалай қаражаттың таза ағыны		732,312	117,864
Депозит бойынша пайыз алу	7	7,501	2,421
Жалдау бойынша пайыздарды төлеу	10	(17,988)	(3,949)
Табыс салығын төлеу		(180,000)	(15,500)
Пайыздар мен табыс салығын алғаннан (төлегеннен) кейін операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың таза ағыны		541,825	100,836
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Негізгі құралдарды сатып алу	9	(817)	(11,730)
Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза кетуі		(817)	(11,730)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Төленген дивидендтер	13	(371,741)	-
Жалдау міндеттемелерін өтеу	10	(14,901)	(19,733)
Қаржы қызметінен ақшалай қаражаттың таза кетуі		(386,642)	(19,733)
Барлығы: Ақша қаражатының ұлғаюы		154,366	69,373
Валюта бағамының өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларына әсері		15,222	(9,846)
Есепті кезеңнің басындағы ақша қаражаттары мен олардың баламалары		379,579	320,052
Есепті кезеңнің соңындағы ақша қаражаттары мен олардың баламалары		549,167	379,579

*6-23 беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.



А.Л. Комарковский
Бас баскарушы




А.М. Заманбекова
Бас есепші



1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Компанияның қызметі

«Марш (Сақтандыру брокерлері)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестік (бұдан әрі «Компания») — Қазақстан Республикасында жауапкершілігі шектеулі серіктестік болып 2000 жылдың наурызда тіркелген. 2021 жылдың 28 желтоқсанында қайта тіркелді.

Компания қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі — «Агенттік») реттейді. Компания өз қызметін 2001 жылғы 26 желтоқсандағы №3 лицензияға, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі 2001 жылғы 3 мамырда берген № 31698-1910-ТОО заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы куәлікке сәйкес жүзеге асырады.

Компанияның негізгі қызметі — қазақстандық және халықаралық компанияларға сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша брокерлік қызметтер көрсету.

Заңды және нақты орналасқан мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы, 050051, Самал-2 ықшамауданы, 97 үй 11 қабат.

Өзінің әдеттегі қызметі барысында Компания Marsh Group (бұдан әрі – «Топ») компанияларымен операциялар жасайды. Бұл операцияларға брокерлік қызметтер, бас компанияның басқару қызметтері және кеңес беру қызметтері кіреді, бірақ олармен шектелмейді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ компанияларының дебиторлық берешегі Компания активтерінің жалпы сомасының 18% және 38% құрады. 2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдары топтың қызметтері үшін брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық кірістер, жалпы комиссиялық кірістің 15% және 22% құрады. Сондықтан топқа қатысты брокерлік қызметтер бойынша активтер мен комиссиялық кірістердің шоғырлануы байқалады. Байланысты тараптармен операциялар Ескертпе 15 көрсетілген.

Компанияның қатысушылары және түпкілікті бақылаушы тарап

2024 жылғы 31 желтоқсан және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның мүшелері:

- Calm Treasury Holdings Limited (бұрынғы атауы - MMC Treasury Holdings (UK) Limited) (бұдан әрі – Бас компания), Ұлыбритания, үлесі – 99%;
- Companies Finance Center (Luxembourg) S.à rl., Люксембург, үлесі – 1%.

2024 жылғы 31 желтоқсан және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша түпкілікті бақылаушы тарап Marsh & McLennan Companies, Inc. – қоғамдық компания, акциялары Нью-Йорк, Чикаго және Лондон инвестициялық биржаларында жарияланған (<https://irnews.marshmclennan.com/stock-information/shareholder-information>).

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІКТЕРДІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Талаптарға сәйкестік негізі

Компанияның осы 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – ХҚЕС) енген түзетулермен сәйкес ХҚЕС кеңесінің бекіткен Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары форматында дайындалды. Осы қаржылық есептілікті басшылық 2025 жылғы 15 ақпанда шығаруға мақұлдады.

Функциональдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Компанияның функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Компания қызметінің басым бөлігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін байланысты жақсырақ көрсетеді. Қазақстан теңгесі осы қаржылық есептілікті ұсыну валютасы болып табылады. Қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

Үздіксіз қызмет ұстанымы

Бұл қаржылық есептілік компанияның үздіксіз қызмет принципін ұстанатындығы туралы болжамға сүйене отырып, ХҚЕС-ке сәйкес дайындалады. Бұл жақын болашақта оның әдеттегі экономикалық қызметі барысында активтерді сатуды және міндеттемелерді өтеуді қамтиды. Басшылық Компания өз қызметін



үздіксіз қызмет принципіне сәйкес жалғастырады деп болжайды. Мұндай пайымдауды қабылдаған кезде басшылық компанияның қазіргі ниеті мен қаржылық жағдайын ескерді.

Есептеу принципі

Ақша қаражатының қозғалысы туралы ақпаратты қоспағанда, осы қаржылық есептілік есептеу қағидатына сәйкес жасалған. Есептеу принципі мәмілелердің нәтижелерін және оларды жасау фактісі бойынша басқа да оқиғаларды төлем уақытына қарамастан танумен қамтамасыз етіледі. Операциялар мен оқиғалар бухгалтерлік есепте көрсетіледі және олар болған кезеңдердің қаржылық есептілігіне енгізіледі.

Маңызды бухгалтерлік бағалаулар

Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына қатысты жорамалдар, бағалаулар және жорамалдар жасауы керек. Бағалаулар мен негізді болжамдар өткен тәжірибеге және мән-жайларда маңызды деп саналатын басқа факторларға негізделуі тиіс. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалаулар мен байланысты жорамалдар жүйелі түрде қаралады. Бағалаудағы өзгерістер, егер өзгеріс тек сол кезеңге әсер ететін болса, бағалау қайта қаралған кезеңде немесе бағалау қайта қаралған кезеңде және егер өзгеріс ағымдағы және болашақ кезеңдерге әсер ететін болса, болашақ кезеңдерде көрсетіледі.

Ең маңызды бағалау дебиторлық берешектің құнсыздануымен байланысты.

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ

Қаржы құралдары

Бағалаудың негізгі тәсілдері

Қаржы құралдары жіктелуіне байланысты әділ құн бойынша немесе амортизацияланған құн бойынша есепке алынады. Төменде осы бағалау әдістерінің сипаттамасы берілген.

Әділ құн – активті сату үшін алынатын немесе бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы реттелген мәміледе міндеттемені аудару үшін төленетін баға. Әділ құнның ең жақсы дәлелі белсенді нарықтағы котировка бағасы болып табылады.

Белсенді нарық – бұл актив немесе міндеттеме бойынша операциялар тұрақты негізде бағалау ақпаратын алуға мүмкіндік беретін жеткілікті жиілік пен көлемде жүзеге асырылатын нарық. Белсенді нарықта сатылатын қаржы құралдарының әділ құны жеке актив немесе міндеттеме үшін белгіленген бағаны ұйым иелігіндегі құралдардың санына көбейту арқылы алынған сома ретінде өлшенеді. Бұл нарықтың қалыпты күнделікті сауда-саттық көлемі кәсіпорынның активтері мен міндеттемелерінің сомасын сіңіру үшін жеткіліксіз болса да және жеке мәміледе позицияларды сатуға өтінімдерді орналастыру белгіленген бағаға әсер етуі мүмкін.

Дисконтталған ақша ағынының үлгісі сияқты бағалау үлгілері, сондай-ақ ұқсас нарықтық операциялардың деректеріне немесе инвестиция нысанының қаржылық деректерін қарастыруға негізделген модельдер нарықтық баға туралы ақпарат жоқ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін пайдаланылады. Әділ құнды бағалау нәтижелері талданады және әділ құн иерархиясының деңгейлеріне төмендегідей бөлінеді:

1-деңгей белсенді нарықтардағы бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белгіленген бағалар бойынша (түзетілмеген) бағалауды қамтиды; 2-деңгейге тікелей (мысалы, баға) немесе жанама түрде барлық маңызды бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістерін қолдану арқылы алынған бағалау кіреді. (мысалы, бағадан есептелген) актив немесе міндеттеме үшін бақыланатын және бағалаулар; 3-деңгей, олар тек бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалау болып табылады (яғни, бағалау бақыланбайтын кірістердің айтарлықтай көлемін талап етеді). Әділ құн иерархиясында деңгейден деңгейге ауысу есепті кезеңнің соңында орын алған болып есептеледі.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді сатып алуға немесе шығаруға тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерден басқа) бастапқы тану кезінде сәйкесінше қаржылық активтердің немесе қаржылық міндеттемелердің әділ құнын арттырады немесе азайтады. Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтерін немесе қаржылық міндеттемелерді сатып алуға тікелей қатысты транзакциялық шығындар тікелей пайда мен залал туралы есепте және өзге де жиынтық табыста танылады. Өзіндік құн бойынша бағалау тек нарықта бағаланбаған және әділ құны сенімді түрде өлшенбейтін үлестік құралдарға инвестицияларға, сондай-ақ ашық нарықта бағаланбаған осындай үлестік құралдармен байланысты және осындай жағдайда өтелетін туынды құралдарға қолданылады.

Амортизацияланған құн – бұл қаржы құралы бастапқы тану кезінде қандай да бір негізгі қарызды өтеуді, есептелген пайыздарды шегеруді немесе одан көп пайыздарды шегергенде және қаржылық активтер үшін



күтілетін кредиттік шығындарға резервті шегергендегі бағаланған сома. Есептелген пайыздар бастапқы тану кезінде кейінге қалдырылған мәміле бойынша шығындардың амортизациясын және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, өтеу сомасынан кез келген сыйлықақыны немесе дисконтты камтиды. Есептелген пайыздық кіріс пен есептелген пайыздық шығын, оның ішінде есептелген купондық кіріс пен амортизацияланған дисконт немесе сыйлықақы (бар болса, кейінге қалдырылған комиссияны қоса алғанда) бөлек көрсетілмейді, бірақ қаржылық жағдай туралы есептің тиісті баптарының баланстық құнына қосылады.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі құралдың баланстық құны бойынша тұрақты пайыз мөлшерлемесіне (тиімді пайыздық мөлшерлеме) қол жеткізу үшін тиісті кезеңдегі пайыздық кірісті немесе пайыздық шығынды тану әдісі болып табылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралының күтілетін қызмет ету мерзімі немесе егер қолданылса, неғұрлым қысқа мерзім ішінде қаржы құралының таза баланстық құнына болжамды болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді (болашақ несиелік шығындарды қоспағанда) дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме өзгермелі мөлшерлеме құралдарының ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылады, бұл құрал үшін белгіленген құбылмалы мөлшерлеме бойынша кредиттік сыйлықақыны көрсететін сыйлықақыны немесе дисконтты немесе басқа айнымалы факторлармен анықталмаған басқа факторларды қоспағанда, нарықтық құндылықтар. Мұндай сыйлықақылар немесе жеңілдіктер құралдың күтілетін қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Келтірілген құнның есебі тиімді пайыздық мөлшерлеменің құрамдас бөлігі болып табылатын келісім-шарт тараптары арасында төленген немесе алынған барлық сыйақыларды камтиды. Сатып алынған немесе бастапқы тану кезінде несиелік құнсызданған (РОСІ) қаржы активтері үшін тиімді пайыздық мөлшерлеме несиелік тәуекелге түзетіледі, яғни шарттық ақша ағындары негізінде емес, бастапқы тану кезінде күтілетін ақша ағындары негізінде есептеледі.

Қаржылық активтер

Бағалау категориялары.

9 ХҚЕС (IFRS) қолдану аясындағы қаржы активтері келесі санаттарға жіктеледі: пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, амортизацияланған құн бойынша. Қарыздық қаржылық активтерді жіктеу және кейіннен бағалау мыналарға байланысты: Компанияның тиісті активтер портфельін басқаруға арналған бизнес моделіне және активтің ақша ағынының сипаттамаларына негізделген.

Компанияның қаржылық активтеріне Сақтандыру брокерлерінің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі жатады.

Бизнес-модель.

Бизнес-модель Компанияның ақша ағындарын қалыптастыру үшін активтерді басқару тәсілін көрсетеді: Компанияның мақсаты тек активтерден келісімшарттық ақша ағындарын жинау («келісімшарттық ақша ағындарын жинау үшін активтерді ұстау») немесе келісім-шарт бойынша ақша ағындарын жинау және ақша Активтерді («келісімшарттық ақша ағындарын жинауға арналған ұстау активтері») немесе қаржылық активтерді сатудан туындайтын ағындар «басқа» бизнес үлгілері ретінде жіктеледі және пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады. Бизнес моделі активтер тобы үшін анықталған (портфель деңгейі) бағалау күні ұсталған портфель үшін белгіленген мақсатқа жету үшін Компанияның жүзеге асыруға ниетті қызметтің барлық тиісті дәлелдеріне негізделген.

Қолда бар қаржылық активтер амортизацияланған құн бойынша бағаланады, өйткені олар келісімшартта қарастырылған ақша ағындарын алу үшін бизнес-модельге сәйкес ұсталады, ал келісімшарттық ақша ағындары тек негізгі және пайыздық төлемдермен ұсынылады.

Қаржы активтерін қайта жіктеу.

Қаржы құралдары портфельді басқарудың бизнес үлгісі тұтастай өзгерген кезде ғана қайта жіктеледі. Қайта жіктеу бизнес үлгісінің өзгеруінен кейінгі бірінші есепті кезеңнің басынан бастап перспективалық түрде жүргізіледі. Компания ағымдағы немесе салыстырмалы кезеңде өзінің бизнес үлгісін өзгерткен жоқ және қандай да бір қайта жіктеулер жүргізген жоқ.

Қаржылық активтердің құнсыздануы: күтілетін несиелік шығындарға резерв.

Амортизацияланған құн бойынша өлшенген борыштық құралдар қаржылық жағдай туралы есепте күтілетін кредиттік шығындарға резервті шегерту арқылы көрсетіледі.

Болжамдарға сүйене отырып, Компания амортизацияланған құн бойынша өлшенген борыштық құралдармен байланысты күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды. Компания күтілетін несиелік залалдарды бағалайды және әрбір есепті күні несиелік шығындарға арналған резервті таниды. Күтілетін несиелік



шығындарды бағалау есеп беру күні мыналарды көрсетеді: ықтимал нәтижелер ауқымын, акшаның уақытша құнын және өткен оқиғалар, ағымдағы жағдайлар және болжамды болашақ экономикалық жағдайлар туралы барлық ақылға қонымды және негізді ақпаратты бағалау арқылы анықталатын бейтарап және ықтималдықпен өлшенген артық шығындарды.

Дебиторлық берешек үшін Компания күтілетін несиелік шығындарды есептеудің оңайлатылған тәсілін қолданады. Демек, Компания несиелік тәуекелдегі өзгерістерге мониторинг жүргізбейді және оның орнына өмір бойы күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада әрбір есепті күні шығынға арналған резервті таниды. Компания қарыз алушының келешекке қатысты факторларына және жалпы экономикалық жағдайларға түзетілген бұрынғы несиелік шығын тәжірибесіне негізделген резервтік матрицаны пайдаланады. Барлық қаржы құралдары бойынша Компания шығынға қарсы резерв шоты арқылы оның баланстық құнына тиісті түзетулер енгізе отырып, пайдалар мен залалдар туралы есепте құнсызданудан түскен пайданы немесе шығынды таниды.

Несиелік құнсыздануды анықтау үшін Компания мыналарды ескереді:

- өз бетінше әзірленген немесе сыртқы көздерден алынған, борышкердің міндеттемелерді, оның ішінде Компания алдындағы міндеттемелерді толық көлемде төлеуі екіталай екенін көрсететін ақпарат;
- борышкер дефолт жағдайында, оның ішінде Компания алдындағы міндеттемелерін орындамаған; немесе
- борышкердің банкротқа ұшырау немесе басқа қаржылық қайта құру ықтималдығы бар жағдайда.

Қаржы активтерін есептен шығару.

Қаржы активтері толық немесе ішінара есептен шығарылады, егер Компания оларды қалпына келтірудің барлық мүмкін болатын мүмкіндіктерін пайдаланған және мұндай активтерді өтеуді күту негізсіз деген қорытындыға келген. Есептен шығару тануды тоқтатуды білдіреді.

Қаржылық активтерді тануды тоқтату.

Компания қаржы активтерін тануды осы активтерді сатып алған кезде немесе осы активтермен байланысты ақша ағындарына құқықтар мерзімі аяқталғанда немесе Компания қаржы активтерінен ақша ағындарына құқықтарды бергенде немесе беру туралы келісім жасасқанда, сондай-ақ барлық тәуекелдерді елеулі түрде бергенде тоқтатады, және осы активтерге иелік етудің сыйақылары немесе сол активтерді иеленудің барлық елеулі тәуекелдері мен сыйақыларын бермеген немесе сақтамаған, бірақ сол активтерге бақылауды жоғалтқан. Бақылау, егер контрагенттің сатуға шектеу қоймастан активті толығымен байланысты емес үшінші тарапқа сатуға практикалық мүмкіндігі болмаса, сақталады.

Қаржылық міндеттемелер

Бағалау категориялары.

9 ХҚЕС қолдану аясындағы қаржылық міндеттемелер, амортизацияланған құннан кейіннен жіктеледі, келесіні қоспағанда: қаржылық міндеттемелердің әділ құны пайда немесе шығын бойынша бағаланады: бұл жіктеу туынды қаржы құралдарына, саудаға арналған қаржылық міндеттемелерге (мысалы, бағалы қағаздар бойынша қысқа позициялар), сатып алушы бизнесті біріктіру кезінде, немесе басқа қаржылық міндеттемелерді бастапқы тану кезінде; және шартты сыйақы және қаржылық кепілдік шарттары мен несиелік міндеттемелерде қолданылады. Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда мәміле бойынша тікелей байланысты шығындарды шегергендегі әділ құн бойынша (қарыздар, несиелер және кредиторлық берешек жағдайында) танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелері кредиторлық берешекті қамтиды..

Бастапқы мойындаудан кейін кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Кірістер мен шығындар кредиторлық берешек тану тоқтатылған немесе құнсызданған кезеңнің пайдасында немесе залалында, сондай-ақ амортизация процесі арқылы танылады.

Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату.

Қаржылық міндеттемелерді тану олар өтелген кезде (яғни шартта көрсетілген міндеттеме орындалғанда немесе тоқтатылғанда, не оны орындау мерзімі аяқталғанда), олар бойынша талаптың күші жойылғанда немесе мерзімі өткенде тоқтатылады.

Компания мен оның бастапқы кредиторлары арасында айтарлықтай өзгеше талаптары бар борыштық құралдарды айырбастау және бар қаржылық міндеттемелер шарттарына елеулі өзгерістер енгізу бастапқы қаржылық міндеттемені өтеу және жаңа қаржылық міндеттемені тану ретінде есепке алынады. Тану тоқтатылған қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен төленген немесе төленуге жататын өтемақы арасындағы айырмашылық пайда немесе залалда танылады.



Ақша қаражаттары және баламалары

Қаржылық жағдай туралы есептегі ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларына, талап ету бойынша банк шоттарында ұсталатын ақша қаражаты және бастапқы шарт бойынша өтеу мерзімі үш ай немесе одан аз, құнның өзгеруінің елеусіз тәуекеліне ұшырайтын басқа қысқа мерзімді, жоғары өтімді инвестициялар жатады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқы тану кезінде негізгі құралдарды сатып алу үшін нақты жұмсалған барлық қажетті шығындарды, соның ішінде импорттық баждарды, қайтарылмайтын салықтарды және активті жұмыс жағдайына келтіруге және пайдалану орындарына жеткізумен байланысты кез келген тікелей шығындарды қамтиды. Актив ретінде бастапқы танылғаннан кейін негізгі құралдар жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залал шегерілген бастапқы құны бойынша есепке алынады.

Тозу мен амортизация келесі белгіленген жылдық нормаларды пайдалана отырып, біркелкі әдіспен есептеледі:

Атауы	Жылдық норма
Компьютерлік техника	25-33%
Жиһаз және басқа да негізгі құралдар	7-33%
Автокөлік	20%

Жалдау шартын жақсарту бойынша амортизация жалдау мерзімі ішінде есептеледі.

Негізгі құралдар есептен шығарылған кезде немесе активті пайдалану немесе шығарудан болашақта экономикалық пайда күтпеген кезде есептен шығарылады. Активтің шығуынан туындайтын пайда немесе залал (шығудан түскен таза кіріс пен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) актив шығарылған есепті кезеңдегі пайдаға немесе шығынға қосылады. Құнды, пайдалы қызмет мерзімін және амортизацияны есептеу әдістерін әрбір есепті жылдың соңында Компания қарастырады және қажет болған жағдайда түзетеді.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер келіп түскен кездегі бастапқы құны бойынша есепке алынады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалдар шегерілген бастапқы құны бойынша есепке алынады.

Пайдалы қызмет ету мерзімі шектеулі материалдық емес активтер осы кезең ішінде амортизацияланады және материалдық емес активтің құнсыздануы мүмкін белгілері болған жағдайда құнсыздануға бағаланады. Амортизация объектілерді пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісімен есептеледі. Жылдық амортизация нормасы 10% құрайды.

Пайдалы қызмет ету мерзімі шектеулі материалдық емес активтің амортизация мерзімі мен әдісін Компания кем дегенде әрбір есепті жылдың соңында қарайды. Күтілетін пайдалы қызмет мерзімінің немесе активке енгізілген болашақ экономикалық пайданы тұтынудың күтілетін үлгісінің өзгеруі қаржылық есепте амортизация кезеңіндегі немесе тиісінше әдістегі өзгеріс ретінде көрсетіледі және бухгалтерлік бағалаулардағы өзгеріс ретінде есепке алынады. Пайдалы қызмет ету мерзімі шектеулі материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығындар материалдық емес активтің функциясына сәйкес келетін шығындар санатындағы кезеңнің пайдасында немесе залалында танылады.

Материалдық емес активті тануды тоқтатудан туындайтын кірістер немесе залалдар шығарудан түскен таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде бағаланады және қаржылық есептілікте активті тану тоқтатылған кезеңдегі пайдада немесе шығында көрсетіледі.

Жалға алу

Келісімшарт жасасқан кезде Компания шарттың жалдау болып табылатынын немесе оның жалдау белгілерінің бар-жоғын бағалайды. Басқаша айтқанда, Компания шарт бойынша сыйақыға айырбас ретінде белгілі бір уақыт кезеңі ішінде анықталған активті пайдалануды бақылау құқығын беретін-бермейтінін анықтайды.

Компания жалға алушы ретінде

Компания қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалға беруді қоспағанда, барлық жалдау шарттарын тану және бағалау үшін біркелкі тәсілді қолданады. Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен



активтерді жалға беру үшін, егер шығындарды бөлудің басқа әдісі жалға алынғанның экономикалық пайдасын бөлуге неғұрлым жақынырақ сәйкес келмесе, Компания жалдау төлемдерін уақыт бойынша жалдау мерзімі ішінде біркелкі операциялық шығындар ретінде таниды. Компания жалдау төлемдерін жүзеге асыру бойынша жалдау міндеттемелерін және негізгі активтерді пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтер ретінде таниды.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Компания пайдалану құқығы нысанындағы активтерді жалдау басталған күні таниды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтері жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған залалдар шегерілгеннен кейін, жалдау міндеттемелерін қайта бағалау бойынша бастапқы құн арқылы бағаланады. Қолдану құқығы активтерінің құны мойындалған жалдау міндеттемелерінің сомасын, туындаған бастапқы тікелей шығындарды және жалдау басталу күні немесе оған дейін жасалған жалдау төлемдерін, жалдау бойынша ынталандыру төлемдерін шегергенде қамтиды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтерінің амортизациясы жалдау мерзімінің немесе активтің болжамды пайдалы қызмет ету мерзімінің неғұрлым қыскасы бойынша біркелкі әдіспен есептеледі.

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы Компанияға өтсе немесе активтің құны оны сатып алу опционының орындалуын көрсетсе, актив оның болжамды пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер де құнсыздануға тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Компания жалдау мерзімі ішінде төленетін жалдау төлемдерінің дисконтталған құны бойынша өлшенетін жалдау міндеттемелерін таниды. Жалдау төлемдері кез келген жалдау бойынша дебиторлық ынталандыруды шегергендегі тіркелген төлемдерді (соның ішінде негізінен тұрақты төлемдер), индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді айнымалы жалдау төлемдерін және қалдық құн кепілдігі бойынша төленуі күтілетін сомаларды қамтиды. Жалдау төлемдеріне, егер жалдау мерзімі Компанияның жалдау шартын тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдау шартын тоқтату үшін опционы және айыппұлдарды жүзеге асыратынына сенімді болса, сатып алу опционын орындау бағасы да кіреді. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес айнымалы жалдау төлемдері осындай төлемдерді тудыратын оқиға немесе жағдай орын алған кезеңдегі шығын ретінде (егер олар босалқыларды өндіруге жұмсалмаса) танылады.

Жалдау төлемдерінің дисконтталған құнын есептеу үшін Компания жалдау шартында көрсетілген пайыздық мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, жалдау басталу күніндегі қосымша қарыз мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдау басталған күннен кейін жалдау міндеттемесі есептелген пайыздарды көрсету үшін артады және жасалған жалдау төлемдерін көрсету үшін азаяды. Компания сондай-ақ лизингтік міндеттемелердің теңгерімдік құнын өзгерту, жалдау мерзімінің өзгеруі, жалдау төлемдерінің өзгеруі (мысалы, келесі төлемдерді анықтау үшін пайдаланылатын индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты болашақ төлемдердің өзгеруі) қайта бағалайды. осындай төлемдер) немесе базалық активті сатып алу опционының бағасының өзгеруі.

Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау шарттарына қатысты Компания жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде сызықтық негізде операциялық шығындар ретінде таниды, тек шығындарды бөлудің басқа әдісі жалға алынған активтердің экономикалық пайдасын уақыт бойынша бөлуге дәл сәйкес келетін жағдайларды қоспағанда.

Салық салу

Табыс салығы бойынша шығын ағымдағы төлеуге жататын салық пен кейінге қалдырылған салық сомасын білдіреді.

Ағымдағы салық

Ағымдағы төлеуге жататын салық сомасы бір жылдағы салық салынатын пайда сомасына қарай анықталады. Салық салынатын кіріс басқа есепті кезеңде салық салынатын немесе салық салу мақсатында шегерілетін кірістер немесе шығындар баптарына байланысты пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте танылған пайдадан ерекшеленеді және салық салынбайтын немесе мақсаттағы мақалаларсалық салуға шегерілмейтін баптарды қамтымайды. Компанияның ағымдағы салықтық міндеттемелері есепті кезеңнің соңына дейін заңмен бекітілген салық ставкаларын пайдалана отырып есептеледі.



Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілікте танылған активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын табысты есептеу үшін пайдаланылатын тиісті салық есебі арасындағы уақытша айырмашылықтар бойынша танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері әдетте барлық салық салынатын уақытша айырмашылықтар үшін танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері осы уақытша айырмашылықтарды пайдалану үшін болашақ салық салынатын пайданың болуы ықтималдығы жоғары болса, барлық шегерілетін уақытша айырмашылықтар үшін танылады. Егер уақытша айырмашылықтар гудвилге қатысты болса немесе салық салынатын пайдаға да, бухгалтерлік табысқа да әсер етпейтін операциялардағы (бизнестерді біріктіруден басқа) басқа активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса, салық активтері мен міндеттемелері қаржылық есептілікте танылмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің қаржылық жағдай туралы есептік құны әрбір есепті кезеңнің соңында каралады және осы активтерді толық немесе ішінара пайдалану үшін болашақ салық салынатын пайданың қолжетімді болуы ықтималдылығы болмаса, азайтылады.

Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күнге қабылданған немесе заңмен іс жүзінде күшіне енген және тиісінше салық активі іске асырылған немесе міндеттеме өтелген кезде күшіне енеді деп күтілетін салық мөлшерлемелері мен салық заңдарын пайдалана отырып есептеледі. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мен активтерін бағалау Компанияның активтер мен міндеттемелердің баланстық құны қалай өтелетіні немесе өтейтіні туралы есепті күнгі күтулерінің салықтық салдарын көрсетеді.

Қорлар

Болашақ шығындар бойынша резервтер Компанияның өткен оқиғалардан туындайтын міндеттемелері (заңды немесе жанама) болған кезде танылады және Компаниядан осы міндеттемелерді төлеу талап етілуі ықтималдығы жоғары және мұндай міндеттемелердің сомасы ақылға қонымды дәрежеде бағалануы мүмкін.

Резерв ретінде танылған сома осы міндеттемелерге тән тәуекелдер мен белгісіздіктерді ескере отырып, есепті күнгі міндеттемелерді өтеу үшін қажетті соманың ең жақсы бағасы болып табылады. Егер болашақ шығындар резервінің құны міндеттемелерді өтеу бойынша күтілетін ақша ағындары негізінде есептелсе, онда болашақ шығындардың резерві осындай ақша ағындарының дисконтталған құны ретінде анықталады (егер құнының өзгеруінің әсері ақша уақыт өте маңызды).

Міндеттемелерді өтеу үшін талап етілетін төлемдерді үшінші тарап ішінара немесе толық өтейді деп күтілсе, өтем алынатынына толық сенімді болса және дебиторлық берешек сенімді түрде өлшенетін болса, тиісті дебиторлық берешек актив ретінде танылады.

Шартты міндеттемелер мен активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, бірақ есеп айырысудан шығуы екіталай болмаса, қаржылық есептілікте ашылады.

Шартты актив қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайданың түсуі ықтимал болған кезде қаржылық есептілікте ашылады.

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал бастапқы құн бойынша көрсетіледі.

Пайданы бөлу олар жарияланған кезеңде меншікті капиталдан шегерім ретінде танылады. Есепті күннен кейін жарияланған пайданы бөлу есепті күннен кейінгі оқиға ретінде қарастырылады.

Зейнетақы, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға аударымдар және әлеуметтік салық бойынша міндеттемелер

Компания Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бюджетіне әлеуметтік салықты төлейді. Компания Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына міндетті әлеуметтік аударымдарды және Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына аударымдарды төлейді.

Әлеуметтік салықтың, әлеуметтік аударымдар мен міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына аударымдардың жалпы сомасы қызметкерлердің жалақысының 12,5% пайызын құрайды. Компания Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына (БЖЗҚ) зейнетақы жарналары ретінде өз қызметкерлерінің жалақысының 10%-ын ұстайды. Заң бойынша зейнетақы жарналары қызметкерлердің міндеті болып табылады және Компанияның қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққаннан кейін төлеу бойынша ағымдағы немесе болашақ міндеттемесі жоқ.



Компания сондай-ақ 1975 жылдың 1 қаңтарынан кейін туылған жұмысшыларының жалақысының 1.5% мөлшерінде жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын төлейді.

Шетел валютасындағы операциялар

Компанияның қаржылық есептілігі Компания жұмыс істейтін негізгі экономикалық ортаның валютасында ұсынылған. Қаржылық есептілікті жасау кезінде Компанияның функционалдық валютасында (шетелдік валюталарда) көрсетілмеген акша активтері мен міндеттемелері есепті күнге тиісті ресми бағамдар бойынша қайта есептеледі. Қолданыстағы валютадан басқа валютадағы операциялар мәміле жасалған күнгі қолданыстағы валюта бағамы бойынша есепке алынады. Осы операциялардың нәтижесінде пайда болған кірістер мен залалдар шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кіріске немесе залалға косылады. Төменде Компания қаржылық есептілікті жасау кезінде пайдаланған есепті күнгі валюта бағамдары берілген:

- 31 желтоқсан 2024 жылғы жағдай бойынша:
АҚШ доллары – 1 доллар үшін 525.11 теңге;
еуро – 1 еуро үшін 546.74 теңге;
фунт стерлинг – 1 фунт үшін 658.91 теңге;
поляк злоты – 1 злот үшін 127.92 теңге.
- 31 желтоқсан 2023 жылғы жағдай бойынша:
АҚШ доллары – 1 доллар үшін 454.56 теңге;
еуро – 1 еуро үшін 502.24 теңге;
фунт стерлинг – 1 фунт үшін 577.47 теңге;
поляк злоты – 1 злот үшін 115.53 теңге.

Кірістер мен шығындарды тану

Брокерлік қызметтен түскен комиссиялық кіріс

Делдалдық сыйақы мен комиссиялық кіріс брокерлік қызметтер үшін алынған комиссиялық алымдарды білдіреді. Комиссия мөлшерлемесі өзгеріп отырады және бірқатар факторларға, соның ішінде камтамасыз етілген сақтандыру немесе қайта сақтандыру өтемі, таңдалған сақтандырушы немесе қайта сақтандырушыға байланысты. Көптеген брокерлік келісімдер үшін сақтандыру полисін шығаруға әкелетін көрсетілетін қызметтер бірыңғай орындау міндеттемесі болып саналады.

«Байланысты келісімдерге» байланысты сыйақы олардың салыстырмалы әділ құн негізінде жеке орындау міндеттемелеріне бөлінеді. Полисті орналастырудан түскен кіріс, әдетте полис күшіне енген күні, Компания ұсынатын қызметтерді бақылау клиентке берілген және клиент қызметтерді қабылдаған күні танылады.

Әкімшілік және жалпы шығындар

Ақша қаражаттары немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан, тиісті жеткізулер немесе қызметтер нақты алынған кезде шығындар есептеу әдісі бойынша танылады және олар қатысты кезеңдегі қаржылық есептілікте көрсетіледі.

2024 жылы қабылданған жаңа стандарттар

2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын кезеңдер үшін күшіне енген Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары мен оларға енгізілген түзетулер қаржылық нәтижелерге және Компанияның қаржылық есептілігіндегі активтер мен міндеттемелердің жіктелуіне әсер етпеді.

Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енген жаңа және қайта қаралған стандарттарды мерзімінен бұрын қолданған жоқ. Бұл түзетулер мен жаңа стандарттар ХҚЕС (IFRS) 18 қоспағанда, Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

2024 жылдың сәуірінде Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес "қаржылық есептіліктегі ақпаратты ұсыну және ашу" ХҚЕС (IAS 1) "Қаржылық есептілікті ұсыну" деген жаңа стандартты (IFRS) 18 шығарды. ХҚЕС (IFRS) 18 жаңа талаптарды белгілейді, олардың ішіндегі ең маңыздылары:

- қызмет түріне сәйкес келетін санаттар бойынша пайда немесе залал туралы есепте кірістер мен шығындардың баптарын жіктеу туралы: операциялық, инвестициялық, қаржылық. Ұйымдар сонымен қатар келесі аралық қорытындыларды ұсынуға міндетті:
 - операциялық пайда немесе шығын;
 - қаржылық қызметке дейінгі пайда немесе залал және табыс салығы;



- қаржылық есептілікте басшылық айқындаған тиімділік көрсеткіштері туралы ақпаратты ашу туралы, оларды пайда немесе залал туралы есепте неғұрлым салыстырмалы қорытындылармен және аралық қорытындылармен салыстыруды қоса алғанда;
- қаржылық есептіліктің негізгі нысандарында және ескертпелерде жинақталған және бөлшектелген ақпаратты ұсыну туралы.

Сондай-ақ, ХҚЕС (IFRS) 18 акша қаражаттарының қозғалысы туралы есепке қатысты жеке өзгерістерді және басқа да өзгерістерді қарастырады.

4. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР

	2024 ж.	2023 ж.
Еңбекақы және әлеуметтік аударымдар мен жарналар бойынша шығындар	483,671	432,887
Марш тобының ішінде делдалдық комиссияларды бөлу	290,713	83,623
Бас компанияның басқару қызметтері үшін комиссиялар	37,915	31,983
Кәсіби қызметтер	27,642	20,606
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер амортизациясы	23,650	15,546
Мүлікті және жауапкершілікті сақтандыру	18,233	7,780
Көлік қызметтері	17,838	18,500
Коммуналдық қызметтер	15,205	9,633
Іссапар шығындары	14,360	17,943
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің тозуы мен амортизациясы	11,644	11,371
Офистік шығындар	9,620	6,817
Байланыс шығындары	2,827	2,103
Табыс салығынан басқа салықтар	3,285	1,790
Банк комиссиясы	782	450
Басқалар	11,028	5,226
Барлығы	968,413	666,258

5. KEЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ АКТИВТЕРІ

Компания өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасы салық заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылатын, ХҚЕС -тан өзгеше болуы мүмкін салық есебінің деректері негізінде ағымдағы кезең үшін салық бойынша есеп айырысуларды жасайды. Шығындардың кейбір түрлері салық салу мақсатында есепке алынбайтындығына, сондай-ақ салық салынбайтын кірістің болуына байланысты компанияда белгілі бір тұрақты салық айырмашылықтары болады.

Табыс салығы бойынша шығындар келесі кестеде келтірілген:

	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығындар	152,128	71,346
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығын	(7,604)	(4,735)
Жалпы корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	144,524	66,611

Бухгалтерлік есеп бойынша салық салынғанға дейін табыс салығы бойынша шығындарды пайдамен (залал) салыстыру мынадай түрде ұсынылады:

	2024 ж.	2023 ж.
Салық салуға дейінгі пайда	703,764	295,064
Ресми түрде белгіленген табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша шартты шығын	140,753	59,013
Тұрақты айырмашылықтардың салықтық әсері	3,771	7,598
Жалпы корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	144,524	66,611



Уақытша айырмашылықтар келесі элементтерден туындайды:

	1 қаңтар 2024 ж.	Пайда мен залалда көрсетілген	31 желтоқсан 2024 ж.
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер			
Есептелген шығындар	14,514	5,259	19,773
Активтерді пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттеме	970	521	1,491
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	269	649	918
Жалпы салық активтері	15,753	6,429	22,182
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелер			
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(1,804)	506	(1,298)
Болашақ кезең шығындары	(1,036)	669	(367)
Жалпы салық міндеттемелері	(2,840)	1,175	(1,665)
Жалпы танылған салық активтері	12,913	7,604	20,517
	1 қаңтар 2023 ж.	Пайда мен залалда көрсетілген	31 желтоқсан 2023 ж.
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер			
Есептелген шығындар	9,244	5,270	14,514
Активтерді пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттеме	1,807	(837)	970
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	-	269	269
Жалпы салық активтері	11,051	4,702	15,753
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелер			
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(1,735)	(69)	(1,804)
Болашақ кезең шығындары	(1,138)	102	(1,036)
Жалпы салық міндеттемелері	(2,873)	33	(2,840)
Жалпы танылған салық активтері	8,178	4,735	12,913

6. ВАЛЮТАЛЫҚ ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА (ЗАЛАЛ)

	2024 ж.	2023 ж.
Бағамдық айырмашылықтар, таза	11,216	(14,707)
Шетел валютасын сатып алу және сату	(3,072)	(1,058)
Барлығы	8,144	(15,765)



7. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ БАЛАМАЛАРЫ

	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Шетел валютасындағы ағымдағы банктік шоттардағы ақшалар	250,471	243,419
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша теңгемен	170,696	8,160
Теңгедегі депозиттік шоттардағы ақша (мерзімі - 1 ай, мөлшерлемесі – жылдық 6.38%)	128,000	128,000
Барлығы	549,167	379,579

8. ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Байланысты тараптардың комиссиялық сыйақы бойынша берешегі (Ескертпе 15)	229,458	394,008
Комиссиялық сыйақы бойынша үшінші тараптардың берешегі	304,062	175,759
Күтілетін кредиттік шығындар резерві	(4,588)	(1,347)
Барлығы	528,932	568,420

Күтілетін кредиттік шығындар резервінің қозғалысы туралы ақпарат былайша берілген:

1 қантар 2023 ж.	1,268
Резервті пайдалану	(107)
Резервті есептеу	186
31 желтоқсан 2023 ж.	1,347
Резервті есептеу	3,241
31 желтоқсан 2024 ж.	4,588

9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Кеңсе және компьютерлік жабдықтар	Автокөлік	Жалға алынған мүлікті жақсарту	Барлығы
Бастапқы құны бойынша				
1 қантар 2023 ж.	43,801	15,500	46,751	106,052
Сатып алу	11,730	-	-	11,730
31 желтоқсан 2023 ж.	55,531	15,500	46,751	117,782
Сатып алу	1,699	-	-	1,699
31 желтоқсан 2024 ж.	57,230	15,500	46,751	119,481
Накопленный износ и амортизация				
1 қантар 2023 ж.	31,086	12,404	11,269	54,759
Кезіндегі тозу	6,443	-	4,663	11,106
31 желтоқсан 2023 ж.	37,529	12,404	15,932	65,865
Кезіндегі тозу	7,045	-	4,335	11,380
31 желтоқсан 2023 ж.	44,574	12,404	20,267	77,245
Баланстық құн				
31 желтоқсан 2023 ж.	18,002	3,096	30,819	51,917
31 желтоқсан 2024 ж.	12,656	3,096	26,484	42,236

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толық амортизацияланған негізгі құралдардың құны тиісінше 29,431 мың теңге және 20,729 мың теңгені құрады.



10. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНЫНДАҒЫ АКТИВ ЖӘНЕ ЖАЛДАУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Есепті кезеңнің басындағы жағдай бойынша компанияда кеңсе үй-жайын жалға алуға жасалған шарт болған. Бастапқы тану кезіндегі жалдау міндеттемелері 13.4% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша 5 жыл мерзімге есептелді. Пайдалану құқығы және жалдау міндеттемесі түріндегі активтің өсуі 2024 жылы компанияның кеңсе кеңістігін жалға алу туралы -бұзып, жаңа келісімшартты жасағандығына байланысты. Бастапқы тану сәтіндегі жалдау бойынша міндеттемелер 19% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша 5 жыл мерзімге есептелген.

Актив пен міндеттеменің өзгеруі:

	Пайдалану құқығы нысанындағы актив	Жалдау міндеттемелері
1 қантар 2023 ж.	31,093	40,130
Амортизация бойынша шығындар (Ескертпе 4)	(15,546)	
Қаржылық шығындар		3,949
Негізгі қарызды акшалай қаражатпен өтеу		(19,733)
Акшалай қаражатпен сыйақыны өтеу		(3,949)
31 желтоқсан 2023 ж.	15,547	20,397
Соның ішінде:		
Ағымдағы бөлігі		20,397
Ұзақ мерзімді бөлік		-
1 қантар 2024 ж.	15,547	20,397
Өсім	97,521	91,376
Амортизация бойынша шығындар (Ескертпе 4)	(23,650)	
Қаржылық шығындар		17,988
Негізгі қарызды акшалай қаражатпен өтеу		(14,901)
Акшалай қаражатпен сыйақыны өтеу		(17,988)
31 желтоқсан 2024 ж.	89,418	96,872
Соның ішінде:		
Ағымдағы бөлігі		20,532
Ұзақ мерзімді бөлік		76,340

11. КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Байланысты тараптардың кредиторлық берешегі (Ескертпе 15)	75,298	64,669
Үшінші тараптардың кредиторлық берешегі	547	667
Барлығы	75,845	65,336

12. БАСҚА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Қызметкерлердің сыйлықақылары мен бонустары бойынша резерв	50,948	45,133
Қызметкерлердің демалысы бойынша резерв	23,160	19,163
Аудитке және басқа да кәсіби қызметтерге арналған резерв	24,759	8,272
Алынған аванстар	1,957	1,189
Еңбекақы төлеу бойынша берешек	446	-
Барлығы	101,270	73,757



13. КАПИТАЛ

Жарғылық капитал

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарияланған және төленген жарғылық капиталы 320,100 мың теңгені құрайды.

Дивидендтер

2024 жылы Компания 171,000 мың теңге мөлшерінде дивиденд жариялады. 2024 жылы Компания ақшалай қаражатпен 371,741 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төледі (табыс салығын шегергенде). 2023 жылы Компания 266,342 мың теңге мөлшерінде дивиденд жариялады.

14. ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Операциялық орта

Компанияның шаруашылық қызметі Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасының экономикалық жағдайына әсер ететін заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер жиі өзгерістерге ұшырайды, соған байланысты саяси және экономикалық жағдайдың нашарлауы кезінде Компанияның активтері мен қызметі тәуекелге ұшырауы мүмкін.

Болашақ экономикалық өсімге, капитал көздеріне қол жеткізу мүмкіндігіне және Компанияның қаржылық жағдайына, қызметінің нәтижелеріне және экономикалық болашағына әсер етуі мүмкін капиталдың құнына қатысты белгісіздік әлі де бар.

Компания басшылығы бұл жағдайда Компанияның экономикалық тұрақтылығын сақтау үшін барлық қажетті шараларды қабылдауда деп санайды.

Сыртқы саяси жағдай

Украинаның шығысындағы қарулы қақтығысқа және Ресей Федерациясына қатысты бірқатар елдердің санкцияларына байланысты сыртқы саяси жағдайдың шиеленісуі аясында Теңге бағамының әлемдік валюталарға құбылмалылығы байқалады, бұл болашақта Компанияның қызметіне жанама әсер етуі мүмкін. Компания басшылығы ағымдағы жағдайдың дамуын қадағалайды және жақын болашақта компанияның тұрақтылығы мен бизнесін дамыту үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды. Компания басшылығы одан әрі экономикалық оқиғалардың компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсерін атап өтпейді және болашақта айтарлықтай әсер күтпейді.

Салық салу

Қазақстандағы салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа және көптеген салықтармен және заңнаманың, ресми қаулылар мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады. Салықтар қомақты айыппұл салуға, өсімақыларды өндіруге және өндіруге құқығы бар бірқатар реттеуші органдардың тексеруіне жатады. Салық кезеңі салық органдары бес күнтізбелік жыл бойы ашық болып қалады, алайда белгілі бір жағдайларда салық кезеңі көрсетілген мерзімнен ұзағырақ ашық болуы мүмкін. Қазақстанның әртүрлі заңдары мен нормативтік актілері әрқашан түсінікті бола бермейді және оларды түсіндіру Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жергілікті салық инспекторларының пікіріне байланысты. Жергілікті, облыстық және республикалық салық органдары арасында келіспеушілік жағдайлары жиі кездеседі.

Құқықтық мәселелер

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Компания әртүрлі заңды талаптарға тап болуы мүмкін. Компания басшылығы оларды талқылау нәтижесінде Компания айтарлықтай шығынға ұшырамайды деп санайды.

15. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

2024 жылы және 2023 жылы байланысты тараптарға компанияның негізгі басқарушы қызметкерлер, бас компания және жалпы бақылаудағы компаниялар кіреді.



Басқарушы қызметкерлерге сыйақы шығындары:

	2024 ж.	2023 ж.
Жалақы және демалыс бойынша жәрдемақы	100,653	79,699
Пайда мен залал және басқа жиынтық кіріс туралы есепте байланысты тараптармен операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:		

	Комиссиялық сыйақылар бойынша кірістер	Жалақы бойынша шығындарды шегергендегі жалпы және әкімшілік шығындар
2024 ж.		
Жалпы бақылаудағы компаниялар	246,191	290,713
Бас компания	-	37,915
Барлығы	246,191	328,628
2023 ж.		
Жалпы бақылаудағы компаниялар	216,253	83,623
Бас компания	-	31,983
Барлығы	216,253	115,606

Компанияның байланысты тараптармен жүргізген операциялары бойынша қалдықтар төменде келтірілген:

	Дебиторлық берешек	Кредиторлық берешек
31 желтоқсан 2024 ж.		
Жалпы бақылаудағы компаниялар		
Жалпы баланстық құн	229,458	75,298
Күтілетін кредиттік шығындар	(1,990)	-
Баланстық құн	227,468	75,298
31 желтоқсан 2023 ж.		
Жалпы бақылаудағы компаниялар		
Жалпы баланстық құн	394,008	64,669
Күтілетін кредиттік шығындар	(1,002)	-
Баланстық құн	393,006	64,669

16. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРЫЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Әділ құн активті сату үшін алынатын немесе бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы реттелген мәміледе міндеттемені аудару үшін төленетін бағаға сілтеме жасау арқылы анықталады. Басшылық қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны осы активтер мен міндеттемелердің қысқа мерзімді сипатына байланысты олардың баланстық құнына жуықтайды деп есептейді.

17. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

Компанияның капитал құрылымы төленген жарғылық капиталды және бөлінбеген пайданы қамтитын қатысушының капиталымен ұсынылған, бұл капиталдың өзгеруі туралы есепте көрсетілген.

Капитал құрылымын компания басшылығы жарты жылда бір рет қарайды. Бұл қарастыру барысында басшылық, атап айтқанда, капиталдың құнын және капиталдың әр класына байланысты тәуекелдерді талдайды. Компания басшылығының ұсынымдары негізінде пайданы бөлуді төлеу, жарғылық капиталды ұлғайту, қосымша қарыз қаражатын тарту немесе қолданыстағы несиелерді өтеу арқылы капитал құрылымын түзетеді.

Компанияның жарғылық және меншікті капиталының ең аз мөлшері "сактандыру брокерінің жарғылық және меншікті капиталының ең аз мөлшеріне қойылатын талаптарды, Қазақстан Республикасының резиденті емес сактандыру брокері филиалының активтерін қалыптастыру тәртібін белгілеу туралы"



Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 29 қазандағы № 270 қаулысымен регламенттелген.

18. ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты компанияға әсер ететін тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тиісті бақылаулар орнатуға, сондай-ақ тәуекел деңгейін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарықтық жағдайдың өзгеруін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта каралады.

Компания басшылығы тәуекелдерді азайту шараларын бақылауға және орындауға жауапты. Компанияның негізгі қаржы құралдарының құрамына акша қаражаттары мен олардың баламалары, дебиторлық берешек, кредиторлық берешек, жалдау міндеттемелері кіреді.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел-бұл жүйелік сәтсіздікке, қызметкерлердің қателіктеріне, алаяқтыққа немесе сыртқы оқиғаларға байланысты туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмысын тоқтатқан кезде Операциялық тәуекелдер беделге нұқсан келтіруі, құқықтық салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкелуі мүмкін. Компания барлық Операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесі арқылы және бақылау және ықтимал тәуекелдерге тиісті жауап беру арқылы. Компания осындай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, қол жеткізу құқықтарын, бекіту және салыстыру рәсімдерін, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ бағалау рәсімдерін тиімді бөлуді көздейді.

Саяси тәуекел

Ресей мен Украина арасындағы қалың топтың жергілікті мемлекеттік және корпоративтік басшылығына сәйкес әрекет ететін төтенше жағдайларды басқару жөніндегі жұмыс тобы тағайындаған аймақтық және топтық деңгейде бағалануда.

Қазіргі уақытта басқарушылық шешімдер қабылдау үшін корпоративтік тәуекелдердің барлық санаттарын бағалау және басқару бойынша жұмыс жүргізілуде. Клиенттерге жедел ұсыныстар беру үшін компанияда ағымдағы және болашақ қалыңыстардағы барлық анықталған тәуекел салаларын бақылау және оларға жауап беру үшін қажетті бақылау құралдары бар, мысалы, Санкциялар шарттарын өзгерту, кибершабуылдар қауіпін арттыру, нарықтық ортаны өзгерту.

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел-бұл бір тараптың қаржы құралы бойынша міндеттемені орындай алмау және екінші Тарапқа қаржылық шығын келтіру қаупі. Компанияның несиелік тәуекелінің максималды мөлшері банктердегі шоттарда орналастырылған акша қаражаттары мен олардың баламаларының баланстық құнына және сауда дебиторлық берешегіне сәйкес келеді.

Компанияның саясаты дебиторлық берешекті өтеу мерзімі шеңберінде де, дебитордың рейтингін қадағалау арқылы да үздіксіз қадағалауды қарастырады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дебиторлар - байланысты тараптардың несиелік ұпайы (Ескертпе 15) А-тұрақты (Fitch Ratings).

Төмендегі кестелерде сауда дебиторлық берешегінің несиелік қасиеттері келтірілген.

	31 желтоқсан 2024 ж.			
	Жалпы баланстық құн	Күтілетін кредиттік шығындар	Баланстық құн	Күтілетін кредиттік шығындар %
Дебиторлық берешек, оның ішінде:	533,520	(4,588)	528,932	
Ағымдағы	34,619	-	34,619	
Мерзімі өткен:				
1-30 күн	296,289	(341)	295,948	0.12%
31-60 күн	89,891	(150)	89,741	0.17%
61-90 күн	60,183	(140)	60,043	0.23%
90-120 күн	6,143	(29)	6,114	0.47%
120 нен 360 ге дейін	46,395	(3,928)	42,467	8.47%



	31 желтоқсан 2023 ж.			
	Жалпы баланстық күн	Күтілетін кредиттік шығындар	Баланстық күн	Күтілетін кредиттік шығындар %
Дебиторлық берешек, оның ішінде:	569,767	(1,347)	568,420	
Ағымдағы	263,705	-	263,705	-
Мерзімі өткен:				
1-30 күн	155,555	(294)	155,261	0.19%
31-60 күн	82,733	(238)	82,495	0.29%
61-90 күн	4,399	(20)	4,379	0.45%
90-120 күн	43,302	(239)	43,063	0.55%
120 нен 360 ге дейін	20,073	(556)	19,517	2.77%

Қаражаттарға қатысты несиелік тәуекел ақша қаражаты орналастырылған банктің дефолтқа ұшырау мүмкіндігімен байланысты. Компания басшылығы бұл тәуекелді Қазақстан Республикасының жақсы беделге ие екінші деңгейлі банктерінде ақша қаражаттарын орналастыру және осы банктердің несиелік рейтингін бақылау арқылы басқарады.

Төменде компанияға қызмет көрсететін Қазақстан Республикасының банктеріне арналған халықаралық агенттіктердің рейтингтері берілген:

	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.	Рейтингтер	
			31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
АО «Ситибанк Казахстан»	549,167	379,579	A+ Тұрақты Fitch Ratings	A+ Тұрақты Fitch Ratings
Барлығы	549,167	379,579		

Географиялық шоғырлану

Компания заңнамадағы өзгерістерге байланысты тәуекелді бақылайды және оның Компания қызметіне әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Компанияға Қазақстан Республикасындағы инвестициялық ахуалдың өзгеруінен мүмкін болатын шығындарды азайтуға мүмкіндік береді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның Қазақстаннан тысқары жерлердегі дебиторлық берешегінің шоғырлануы тиісінше 45% және 70% құрады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның Қазақстаннан тыс кредиторлық берешектің шоғырлануы тиісінше 99% және 99%, құрады. Компанияның барлық басқа қаржылық активтері мен міндеттемелері Қазақстанда орналасқан.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Компанияның қаржы құралдарымен байланысты міндеттемелерді орындау үшін қаражат тартуда қиындықтар туындау тәуекелі. Өтімділік тәуекелі қаржылық активті оның әділ құнына жақын бағамен тез арада сата алмауынан туындауы мүмкін. Компания өтімділік талаптарын үнемі қадағалап отырады және басшылық алдағы кез келген міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті қаражаттың болуын қамтамасыз етеді.

Міндеттемелердің дисконтталмаған шарттық өтеу мерзімі төмендегі кестеде көрсетілген:

	Барлығы	1 айдан аз	1 және 6 ай аралығы	6 және 12 ай аралығы	12 және 48 ай аралығы
31 желтоқсан 2024 ж.					
Жалдау бойынша берешек	131,558	2,740	13,704	16,445	98,669
Кредиторлық берешек	75,845	75,845	-	-	-
Жалпы міндеттемелер	207,403	78,585	13,704	16,445	98,669
31 желтоқсан 2023 ж.					
Жалдау бойынша берешек	21,709	1,974	9,868	9,867	-
Кредиторлық берешек	65,336	65,336	-	-	-
Жалпы міндеттемелер	87,045	67,310	9,868	9,867	-

Нарықтық тәуекел



МАРШ (САҚТАНДЫРУ БРОКЕРЛЕРІ)» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ
2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР
(МЫҢ ТЕҢГЕМЕН)

Нарықтық тәуекел – бұл қаржы құралының әділ құнының немесе болашақ акша ағындарының нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі.

Нарықтық тәуекел тәуекелдердің үш түрін қамтиды: пайыздық тәуекел, валюталық тәуекел және басқа да баға тәуекелдері. Компания нарық конъюнктурасының қолайсыз өзгеруіне байланысты туындауы мүмкін ықтимал шығындарды кезеңді түрде бағалау арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – бұл қаржы құралының әділ құнының немесе болашақ акша ағындарының валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі.

Компания валюталық тәуекелді басқарады, валюта бағамының ауытқуын және басқа да макроэкономикалық көрсеткіштерді тұрақты бақылау арқылы ашық валюталық позицияны басқару арқылы жүзеге асырады.

Компанияның қаржылық активтері мен міндеттемелері келесі валюталарда көрсетілген:

	31 желтоқсан 2024 ж.					
	Барлығы	KZT	USD	EUR	GBP	PLN
Акша қаражаттары және баламалары	549,167	298,696	207,620	36,199	6,652	-
Дебиторлық берешек	528,932	290,080	214,859	23,005	988	-
Жалпы қаржылық активтер	1,078,099	588,776	422,479	59,204	7,640	-
Кредиторлық берешек	(75,845)	(3,987)	(49,262)	(6,272)	(10,771)	(5,553)
Жалдау міндеттемелері	(96,872)	(96,872)	-	-	-	-
Жалпы қаржылық міндеттемелер	(172,717)	(100,859)	(49,262)	(6,272)	(10,771)	(5,553)
Таза баланс жағдайы	905,382	487,917	373,217	52,932	(3,131)	(5,553)

	31 желтоқсан 2023 ж.					
	Барлығы	KZT	USD	EUR	GBP	PLN
Акша қаражаттары және баламалары	379,579	136,160	242,195	-	1,224	-
Дебиторлық берешек	568,420	170,876	374,643	18,365	4,536	-
Жалпы қаржылық активтер	947,999	307,036	616,838	18,365	5,760	-
Кредиторлық берешек	(65,336)	(6,519)	(51,103)	-	(2,886)	(4,828)
Жалдау міндеттемелері	(20,397)	(20,397)	-	-	-	-
Жалпы қаржылық міндеттемелер	(85,733)	(26,916)	(51,103)	-	(2,886)	(4,828)
Таза баланс жағдайы	862,266	280,120	565,735	18,365	2,874	(4,828)

Төмендегі кестеде Компанияның теңгеге қатысты шетел валютасының айырбастау бағамдарының өсуі мен төмендеуіне сезімталдығының талдауы берілген. Көрсетілген сезімталдық деңгейі Компанияның негізгі басқарушы персоналы үшін валюталық тәуекел туралы есептерді құрастыру кезінде Компанияның ішкі жүйесінде пайдаланылады және Компания басшылығының валюта бағамдарының ықтимал өзгерістеріне берген бағасын білдіреді.

	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Валюта бағамының өзгеруі	Салық салуға дейінгі пайдаға әсері	Валюта бағамының өзгеруі	Салық салуға дейінгі пайдаға әсері
USD	20%	74,643	20%	113,147
	(20%)	(74,643)	(20%)	(113,147)
EUR	20%	10,586	20%	3,673
	(20%)	(10,586)	(20%)	(3,673)
GBP	20%	(626)	20%	575
	(20%)	626	(20%)	(575)
PLN	20%	(1,111)	20%	(966)
	(20%)	1,111	(20%)	966

Баға тәуекелі



Компания эмиссиялық бағалы қағаздарға инвестицияларға катысты баға тәуекеліне ұшырамайды, өйткені ол осы құралдармен сауда жасамайды.

Пайыздық тәуекел

Компания пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне ұшырамайды, өйткені Компанияның қаржы құралдарында белгіленген пайыздық мөлшерлеме бар.

